

**Onderzoek plan-m.e.r.-plicht
Waterbeheerplan 2010-2015**

Waterschap NOORDERZIJLVEST

Ingenieursbureau

De Overlaat

Wirdum, 3 november 2008

Samenvatting

Vraagstelling

Waterschap Noorderzijlvest stelt voor de periode 2010-2015 een nieuw waterbeheerplan (wbp) op. Daarbij komt de vraag naar voren of dit wbp plan-m.e.r.-plichtig is. Ingeniebureau De Overlaat heeft daarom samen met medewerkers van Waterschap Noorderzijlvest het wbp getoetst aan de regelgeving voor milieueffectrapportage en aan de natuurbeschermingswet. Er is sprake van planm.e.r.-plicht als:

1. er sprake is van kaderstelling voor een m.e.r.-plichtige of m.e.r.-beoordelingsplichtige activiteit, of
2. er een passende beoordeling nodig is vanwege mogelijke gevolgen voor Natura 2000-gebieden.

1. Kaderstelling voor een m.e.r.-(beoordelings)plichtige activiteit

Projecten die aanzienlijke gevolgen kunnen hebben voor het milieu zijn m.e.r.-plichtig of m.e.r.-beoordelingsplichtig. Zo kan het milieu volwaardig meewegen bij de besluiten over die projecten. De m.e.r.-plicht, respectievelijk de m.e.r.-beoordelingsplicht is gekoppeld aan een minimale omvang van een activiteit. Om welke besluiten het gaat blijkt uit de zogenaamde C-lijst (m.e.r.-plicht) en D-lijst (m.e.r.-beoordelingsplicht) bij het Besluit-m.e.r.

Toetsing van de in het wbp genoemde maatregelen aan deze lijsten leert dat dergelijke activiteiten niet aan de orde zijn, dan wel de daarbij gehanteerde drempelwaarden niet overschrijden. Er is dus vanuit kaderstelling geen verplichting tot plan-m.e.r.

In het bijzonder speelde de vraag of de bouw van een gemaal bij Lauwersoog een m.e.r.-plichtige activiteit is op grond van categorie 19.2 van de C- en/of de D-lijst. Dat is niet het geval. Het overbrengen van water van het Lauwersmeer naar de Waddenzee kan niet beschouwd worden als het overbrengen van water tussen stroomgebieden en bovendien is het gemiddeld jaardebiet van het Lauwersmeer kleiner dan de daarbij gehanteerde drempelwaarde. Dus geldt op grond hiervan geen plan- of besluit-m.e.r.-plicht.

2. Passende beoordeling vanwege mogelijke gevolgen voor Natura 2000-gebieden

Binnen het beheergebied van Waterschap Noorderzijlvest liggen de Natura 2000-gebieden Norgerholt, Fochteloërveen, Leekstermeer en Lauwersmeer. De Waddenzee grenst aan het beheergebied en de Bakkeveense Duinen liggen in de nabijheid ervan. Per Natura 2000-gebied is door middel van een voortoets nagegaan of de maatregelen uit het wbp significant negatieve effecten kunnen hebben op de voor deze gebieden geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen. In dat geval is een passende beoordeling nodig om een vergunning te kunnen krijgen op grond van de natuurbeschermingswet en is het wbp plan-m.e.r.-plichtig. De passende beoordeling moet volgens de wet milieubeheer opgenomen worden en als zodanig herkenbaar zijn in het plan-MER.

Natura 2000-gebieden Norgerholt, Bakkeveense Duinen, Fochteloër Veen en Leekstermeer

Voor de Natura 2000-gebieden Norgerholt, Bakkeveense Duinen, Fochteloër Veen en Leekstermeer bevat het wbp geen maatregelen waarvoor een passende beoordeling nodig is, omdat mogelijk significant negatieve effecten op die Natura 2000-gebieden zijn uit te sluiten, dan wel bij verdere detaillering van maatregelen in de toekomst zijn te voorkomen of te mitigeren door aanpassen van het ontwerp, zodat een natuurbeschermingswet vergunning verleend kan worden.

Natura 2000-gebieden Lauwersmeer en Waddenzee

De provincies Groningen en Fryslân hebben door het Bestuurlijk Overleg Watervisie Lauwersmeer een Watervisie Lauwersmeer laten opstellen. De Watervisie bevat alternatieven met verschillen in peilbeheer en het eventueel inlaten van zout water. Naar aanleiding van onderzoek heeft het BOWL in 2006 geadviseerd om onder voorwaarden in te stemmen met een gedempt tij in het Lauwersmeer. In Fryslân hebben Provinciale Staten echter in januari 2007 gekozen voor een zoet Lauwersmeer met de bouw van een gemaal op Lauwersoog voor 2015. Provinciale Staten van Groningen kozen onder strikte voorwaarden wel voor een gedempt getij in het Lauwersmeer, maar stemden in met de bouw van een gemaal op Lauwersoog, dat dan niet alleen voor de veiligheid en het voorkomen van wateroverlast ingezet wordt, maar ook voor natuur door middel van waterstandfluctuaties en eventueel beperkte inlaat van zout water.

Om de effecten van een ander peilbeheer aan te geven werd in 2005 door het BOWL gestart met plan-m.e.r. Deze procedure is echter niet afgerond en zal mogelijk zelfs geheel worden afgebroken. Om in het ontstane gat te voorzien heeft de provincie Fryslân in het Plan-MER bij haar waterhuishoudingsplan de resterende alternatieven voor het waterbeheer Lauwersmeer en het gemaal geëvalueerd. Het concept-Planmer POP Groningen gaat niet in op het Lauwersmeer. Volgens aanvullende informatie van de provincie Groningen zal hier alsnog in voorzien worden, mogelijk in de vorm van een verwijzing naar het Plan-MER van Fryslân. Voor het Natura 2000-gebied hebben de provincies tot dusver niet aangetoond dat significant negatieve effecten van het waterbeheer van het Lauwersmeer en van gemaal Lauwersoog zijn uit te sluiten. Daarom is het dringend gewenst dat de provincies in deze fase van de planvorming die vraag beantwoorden en zondig een passende beoordeling doen op het abstractieniveau van het WHP/POP en die opnemen in hun plan-MER-en.

Waterschap Noorderzijlvest is boezembeheerder van het Lauwersmeer. Dit betekent dat het waterschap verantwoordelijk is voor het peilbeheer en voor de bouw van het gemaal bij Lauwersoog. Het waterschap moet te zijner tijd voor de bouw van het gemaal een vergunning aanvragen op grond van de natuurbeschermingswet en zo nodig zorgen voor een passende beoordeling op zijn eigen beheers-/uitvoeringsniveau. Om te voorkomen dat het waterschap daarbij invulling moet geven aan omissies van de provincie(s) wordt geadviseerd hierover nadere afspraken met de provincies te maken.

Voor de effecten van gemaal Lauwersoog en de Watervisie Lauwersmeer op de Waddenzee gelden dezelfde conclusies als voor het Lauwersmeer. Andere maatregelen van het wbp leiden niet tot negatieve effecten op het Natura 2000-gebied Waddenzee.

Conclusie

Omdat het vastleggen van het toekomstig waterbeheer voor het Lauwersmeer en het besluit over gemaal Lauwersoog een taak is voor de algemene democratie en daarmee thuishoort bij de provincies, wordt er vooralsnog van uitgegaan dat de provincies voldoende invulling geven aan hun plan-MER'en. In dat geval is het wbp niet plan-m.e.r.-plichtig.

Voorstel

- Nadere afspraken te maken met de provincies Groningen en Fryslân, over de taakverdeling en afstemming van procedures met betrekking tot gemaal Lauwersoog en de Watervisie Lauwersmeer. Het gaat om de invulling van de passende beoordeling, het beheerplan Natura 2000 voor het Lauwersmeer en de plan-m.e.r.-plicht.
- Dit rapport als bijlage toe te voegen aan de plan-MER-ren die de provincies Groningen, Fryslân en Drenthe laten opstellen voor hun provinciaal omgevingsplan / waterhuishoudingsplan. Op die wijze worden de gegevens uit deze toetsing meegenomen en voorgelegd aan de Commissie voor de milieueffectrapportage en aan de Colleges van Gedeputeerde Staten van de provincies. De provincies zijn namelijk zowel bevoegd gezag in het kader van de wet op de waterhuishouding als in het kader van de natuurbeschermingswet. Aan de provincies kan worden gevraagd om in te stemmen met de conclusie dat er in het wbp geen sprake is van kaderstelling voor een m.e.r.-plichtige activiteit en dat significant negatieve effecten op Natura 2000-gebieden ten gevolge van besluiten van Waterschap Noorderzijlvest kunnen worden uitgesloten.
- Voor het Natura 2000-gebied Waddenzee is de minister van LNV bevoegd gezag in het kader van de natuurbeschermingswet. Daarom wordt voorgesteld de conclusies eveneens voor te leggen aan LNV met het verzoek hiermee in te stemmen.